

Onzorgvuldigheid tijdens contractmanagement

Welke rechten heb je als contractspartij wanneer het contract niet goed gemanaged blijkt te zijn?

Per dag worden er duizenden contracten gesloten in Nederland. Door het aangaan van contracten ontstaan er allerlei juridische verplichtingen over en weer, die goed moeten worden gemanaged om niet tot onbeheersbare risico's te komen. Maar wat nu als blijkt dat de prijzen op het factuur komen niet overeen met de afgesproken prijzen en u hierdoor te veel moet betalen. Naar aanleiding van een vraag vanuit een lopende aanbesteding bij aanbestedende dienst is er vanuit Pro10 onderzoek gedaan. Het volgende vraagstuk staat in de belangstelling: "Welke rechten heeft u als klant wanneer er blijkt dat het contract niet goed is gemanaged waardoor u teveel moet betalen?" Ter beantwoording van deze vraag zijn de aanbestedingswetgeving en de relevante Europese en Nederlandse jurisprudentie leidend. In dit artikel vat ik de uitkomsten samen.

1. Onverschuldigde betaling

Op grond van artikel 6:203 Burgerlijk Wetboek is het zo dat de persoon die een andere persoon zonder rechtsgrond een goed/product gegeven heeft, gerechtigd is dit van de ontvanger terug te vorderen als onverschuldigd betaald bedrag.

De zinsnede 'zonder rechtsgrond' houdt in dat er geen reden bestaat.

Indien de onverschuldigde betaling een geldbedrag betreft, dan strekt de vordering

tot teruggave van een gelijk bedrag. Degene die zonder rechtsgrond een prestatie van een andere aard verricht heeft, heeft ook jegens de ontvanger recht op ongedaanmaking ervan¹. Met andere woorden wanneer vaststaat dat een goed, dienst of geldsom betaald is zonder rechtsgrond, is er sprake van onverschuldigde betaling en kan er een vordering tot terugbetaling plaatsvinden. 'Betaling' staat in dit verband voor het verrichten van enigerlei prestatie; Art. 6:203 onderscheidt drie typen prestaties: het geven van een goed (lid 1), het geven van een geldsom (lid 2), het verrichten van een prestatie van andere aard (lid 3).

2. Oplossingsrichting

Indien er blijkt dat er onverschuldigd is betaald, dan kan er een vordering tot teruggave van een gelijk bedrag worden ingediend. Indien er dus vast staat dat er een ander bedrag is afgesproken in het contract en er een hoger bedrag betaald is. Dan kan het bedrag wat er teveel is betaald worden teruggevorderd op grond van onverschuldigde betaling. Een voorwaarde hiervoor is dat de wederpartij niet te goede trouw gehandeld moet hebben, dit houdt in dat hij wist of behoorde te weten dat de tarieven niet overeenkwamen met hetgeen wat is afgesproken.

Een goed voorbeeld hiervoor is dat de factuur betrekking heeft op een geheel ander bedrag zonder dat hiervoor een aanbod en aanvaarding heeft plaatsgevonden, terwijl er in het contract een ander bedrag is afgesproken

¹ Artikel 203 Burgerlijk Wetboek 6.

3. EMVI

Aangezien gunning plaatsvindt op basis van Economisch Meest Voordelige Inschrijving, is het niet de bedoeling dat de winnende partij de prijzen na de gunning zal verhogen zonder dat er hiervoor aanbod en aanvaarding tussen de partijen heeft plaatsgevonden.

4. Aanbod en aanvaarding tijdens aanbestedingen

In het algemeen is het zo dat indien een inschrijver zich inschrijft, dan doet hij in beginsel een aanbod. Hij biedt een bedrag aan waarmee hij heeft ingeschreven. Als de aanbesteder het werk gunt aan de inschrijver die de laagste inschrijfsom heeft ingediend of die de economisch meest voordelige inschrijving heeft gedaan, komt een overeenkomst tot stand.

Gunning betekent immers dat het aanbod wordt aanvaard en aanbod + aanvaarding = overeenkomst.

In 2013 heeft de rechtbank² voorop gesteld dat de uitnodiging tot het doen van een offerte in een niet-openbare aanbestedingsprocedure geldt als een

² Rb. Oost-Brabant 14-08-2013, ECLI:NL:RBOBR:2013:4936

uitnodiging tot het doen van een aanbod. De rechtbank vervolgt dat in het aanbestedingsrecht het uitgangspunt is dat de opdracht dient te worden gegund op basis van de aanbiedingen zoals die ter aanbesteding zijn ontvangen. Door te gunnen aanvaardt de aanbestedende partij een bindend aanbod van één van de inschrijvers. Met die gunning komt de overeenkomst tot stand en dat onder de in de offerte vermelde voorwaarden.

5. Eenzijdig wijzigen niet toegestaan

Volgens de heersende leer van het contractenrecht is dat overeenkomsten niet door een partij kunnen worden gewijzigd, maar beide partijen daarover overeenstemming moeten bereiken. Een overeenkomstig kan dus niet eenzijdig worden gewijzigd, zonder de instemming van een ander. Hetzelfde geldt voor de aanbieding van de opdracht. Geen een van de partijen is dus gerechtigd om eenzijdig een overeenkomst te wijzigen zonder instemming van de ander.

De inschrijver moet het werk uitvoeren volgens hetgeen dat is afgesproken en kan deze verplichting niet eenzijdig wijzigen. Aanbod en aanvaarding moeten altijd afgestemd zijn op elkaar.

Indien één van beide of beide partijen eenzijdig de overeenkomst wijzigt, ontstaat op grond van art. 6:203 BW³ een recht op ongedaanmaking hiervan. De prestaties zijn immers verricht zonder dat hiervoor een rechtsgrond aanwezig was zodat de vordering uit onverschuldigde betaling ingesteld kan worden. Hierdoor is er geen sprake van rechtsgeldigheid en kan de rechtshandeling als

³ Artikel 203 Burgerlijk Wetboek 6

nietig beschouwd worden. Nietigheid⁴ heeft terugwerkende kracht tot gevolg. Zo een rechtshandeling heeft dus geen gevolgen.

6. Conclusie

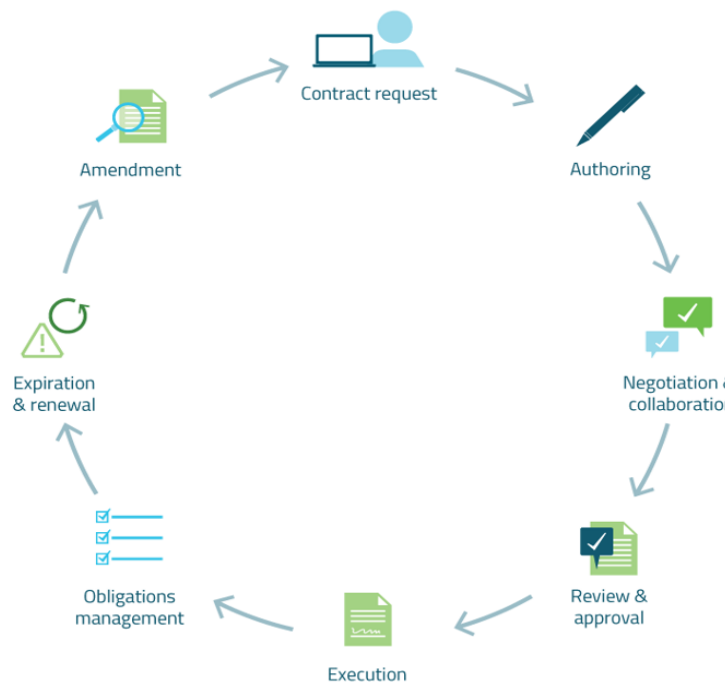
Artikel 6:203 Burgerlijk Wetboek geeft de regel, dat degene die onverschuldigd heeft gepresteerd recht heeft op ongedaanmaking. Het onderscheidt daarbij een drietal gevallen.

‘Betaling’ staat in dit verband voor het verrichten van enigerlei prestaties; het geven van een goed (lid 1), het geven van een geldsom (lid 2), het verrichten van een prestatie van andere aard (lid 3).

De persoon die een andere persoon zonder rechtsgrond een goed/product gegeven heeft, gerechtigd is dit van de ontvanger terug te vorderen als onverschuldigd betaald bedrag.

Indien de onverschuldigde betaling een geldbedrag betreft, dan strekt de vordering tot teruggave van een gelijk bedrag.

Indien men een beroep wil doen op artikel 6:203 BW dient te wederpartij niet te goede trouw hebben gehandeld.

Op grond van het contractenrecht is het zo dat overeenkomsten niet door een partij kunnen worden gewijzigd. B beide partijen daarover overeenstemming moeten bereiken.

De inschrijver zijn verplichting nakomen volgens hetgeen dat is afgesproken en kan deze verplichting niet eenzijdig wijzigen. Aanbod en aanvaarding moeten ten alle tijden afgestemd zijn op elkaar.

⁴ Artikel 40 Burgerlijk Wetboek 3